

3.
СТРАНА

Сусрет генерација у Будимпешти

Храмовна слава у Бремену

12.
СТРАНА

9.
СТРАНА

Опраштање у Ловри

Већина осмака остаје у Српској школи

8.
СТРАНА

ПОЛИТИКА

Саобраћајне везе

Надлежни задовољни темпом реновирања будуће брзе пруге

Радови на изградњи српско-мађарске пруге теку планираном динамиком, комерцијални саобраћај на деоници од Старе Пазове до Новог Сада кренуће од фебруара идуће године, а крајем септембра биће завршена деоница од Београда до Старе Пазове, речено је приликом обиласка градилишта у Чортановцима, на којем је био министар грађевинарства Томислав Момировић.

Претходно је на седници скупштинског Одбора за просторно планирање, саобраћај, инфраструктуру и телекомуникације у Чортановцима, на којој је представио информацију о раду ресорног министарства, министар Момировић рекао да се тражи локација и за нову луку Београд и наводи да ће ресорно министарство уложити око 380 милиона евра у велике инвестиције у водном саобраћају и у безбедност пловидбе. „Имамо комуникацију са Европском инвестиционом банком која ће нам бити партнер и очекујемо да до краја године завршимо тај део анализе и да можемо у 2022. да кренемо у изградњу луке у Београду која ће бити највећа лука у југоисточној Европи“, рекао је Момировић.

Он је навео да се ради на техничкој документацији за луке Сремска Митровица, Богојево и Прахово: „Наш план је да у децембру 2021. кренемо да радимо ове три луке“, каже Момировић.

Подсетио је да је луку Нови Сад приватизовао конзорцијум P&O Ports FZE којим управља DP World из Уједињених Арапских Емирата, за кога на-

води да је трећи највећи светски лучки оператер и власник луке у Констанци. Најавио је да су планиране и велике инвестиције и у „Бердап 1“ и у „Бердап 2“.

Када је реч о ваздушном саобраћају, Момировић је рекао да је стратешко опредељење подршка националном оператеру Ер Србији за коју каже да је већ годинама једна од најјачих регионалних компанија: „Доста смо га субвенционисали, то је изазивало контроверзе у јавности, на крају смо све то реализовали. Направили смо велики успех у комуникацији са једним од највећих аеродромских оператера, Вансијем“, рекао је Момировић.

Навео је да ће уговор о концесији са Вансијем омогућити инвестиције од 750 милиона евра у наредним годинама: „Београдски аеродром ће доживети такву реафирмацију и план је да се обим путника повећа четири пута у односу на 2019. годину“, каже министар.

Навео је и да је у плану да се ове године крене у инвестицију како би се у наредне две године изградио и реновирао аеродром у Нишу.

Каже да ће аеродром у Нишу бити три пута већи него што је сада и да ће бити потпуно реновиран постојећи део: „У процесу смо пројектовања, очекујем да ћемо до краја године кренути у радове. Аеродром ће изгледати модерно, он ће бити за регион један аеродром средње величине, за Европу то ће бити један мали аеродром. Очекујемо да ћемо имати око милион и по путника“, рекао је Момировић.

Додао је да ће тај аеродром поста-ти центар ваздушног саобраћаја и за централну Србију и за Северну Македонију, Бугарску и Албанију: „Уложићемо одређена средства да подржимо и аеродром Морава. Заједно са СДПР-ом смо нашли један модел и за аеродром Поникве, да један добар део изградимо као индустријску зону, па да тај аеродром онда сутра добије

своју афирмацију у неким другачијим околностима“, рекао је министар. Најавио је и подршку за аеродром у Крушевцу, али не као комерцијални аеродром, него за локални саобраћај.

Министар је на седници скупштинског одбора говорио и о изградњи ауто-путева, међу којима је деоница Прелина-Пожега, као и о значају пруге Београд-Будимпешта. Напоменуо је да је Београдски метро, иако локални, пројекат од националног значаја. „У новембру крећемо радове на депоу, планирано је да се прва линија заврши 2028. и друга 2030. године“, рекао је Момировић.

Скупштински одбор је на крају расправе усвојио информације о раду Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре за период од октобра 2020. до марта ове године. ■

Акција у служби развоја туризма

Промотивно путовање за мађарске новинаре

Туристичка организација Србије (ТОС) је у склопу регионалне кампање организовала студијску посету новинара из Мађарске под називом „Бирам Србију“.

У циљу промоције туристичке понуде Србије као атрактивне туристичке дестинације, новинари

из Мађарске упознали су се са Београдом, Новим Садом, природним лепотама западног дела Србије, вин-

Манастир Жича

ским туризмом у Тополи, затим културно-историјским наслеђем током посете манастиру Жича, сеоским туризмом у општини Ужице, као и богатом понудом бањског и СПА туризма у Врњачкој Бањи.

У Хотелу „Тонанти“, који им је био домаћин, организована је презентација туристичких потенцијала Врњачке Бање и њене околине. Посебно атрактивна била је пловидба Дунавом и Савом, са обиласком Земунa и посетом Миленијумској кули на брду Гардош, где су упознати са историјом која спаја два народа.

Новинари су такође имали прилику да продају гастрономске чаролије Војводине и западне Србије, да упознају старе занате и традицију која се и даље негује у Србији.

Према статистичким подацима, у 2019. години Србију је посетило око 48.000 мађарских туриста, што представља раст од 8%. Због епидемиолошке ситуације, у целом свету забележен је пад туризма у 2020. години. У наредном периоду се, међутим, очекује пораст броја туриста из Мађарске, кажу у ТОС-у. ■

Врњачка Бања

Скупи некадашњих јединарских матураната

СЕЋАЊА

Велики матурски састанак на Тргу ружа

Сви који су део детињства и младости провели на Тргу ружа у Будимпешти, засигурно су са тог магичног места понели са собом неку тајну енергију која им је увек била при помоћи током живота. И после толико деценија, нека невидљива спона још увек повезује бивше ђаке некадашње Српскохрватске, односно Хрватско-српске гимназије у Будимпешти, који су прошле суботе заједно обележили „Велики матурски састанак“.

Иако су последњи матуранти легендарне СХГ/ХСГ оне давне 1993. године последњи пут запевали, више него симболично, „Збогом школо наша...“, за дивно чудо се још многи радо присећају тих давно прошлих дана заједничке нам школе. Ретко које училиште може да се похвали са тако талентованим бившим ђацима као што је наш негдашњи СХГ, па би тешко било навести све оне успешне каријере на многим пољима и све оне богате, поучне животне приче које одликују наше бивше ђаке.

Те људе свакако спајају заједничке успомене, несташлуци и љубави из средњошколских дана, но, има ту много више од тога... Али има ту још нечега. Ја бих рекао да је то првенствено осећај заједништва који је успео да превазиђе све постојеће националне границе. Постојао је негда на Тргу ружа један препознатљиви дух који је одвајкада деловао као магнет међу ученицима, учитељима, наставницима и професорима. Неки то приписују оној невероватној, постојећој породичној атмосфери наше мањинске установе која је спајала и чинила праву заједницу Срба, Хрвата, Буњеваца, Шокаца, Бошњака, Словенаца, Мађара и негдашњих Југословена.

Они који су били у могућности, дошли су да заједно обележе „Велики матурски састанак“ у садашњем Српском забавишту, основној школи, гимназији, колегијуму и библиотеци „Никола Тесла“ на Тргу ружа. Те сунчане суботе, 19. јуна 2021, у двористи српског училишта окупиле се неколико стотина бивших ученика и професора бивше Српскохрватске/Хрватско-

српке гимназије. Велики број окупљених и добро расположење потврдили су да је било време да се након првог сусрета, одржаног 2009. године, поново организује „Велики матурски састанак“.

У 13.30 гости су прешли у школску аулу, где их је поздравила директорка школе, др Јованка Ластиф. Она је изразила своје велико задовољство због одржавања манифестације у заједничкој организацији Српске школе „Никола Тесла“, КМЦ-а „Српски венац“ и Српског савеза, а под покровитељством Канцеларије мађарског премијера и Фондације „Бетлен Габор“.

„Чини ми част да присуствујете данашњој манифестацији. Надам се да сте сви имали прилике да се сретнете са пријатељима које одавно нисте видели. Онај ко је желео и ко је био одлучан у томе да дође данас на овај састанак, тај је и дошао. Хвала вам свима! Треба да знате да је претходни састанак био 2009. године. Ми смо имали жељу и намеру да се то сваких десет година одржи, међутим, због одређених техничких разлога и због пандемије, нажалост, нисмо могли да то приредимо прошле или претпрошле године, али ове године смо успели и конкурс да предамо и подршку да добијемо, и данас смо ту. За мене је ово посебно задовољство, срце ми је пуно емоција и због тога што ја од 1966. долазим у ову школу и због тога што видим таква лица која нисам видела десетинама година и која су својевремено овде била део мога живота. Мислим да су овакви програми и овакви догађаји потребни за то да сачувамо ту неку додатну вредност која нас чини посебним, јер смо сви

ми били ученици Српскохрватске односно Хрватско-српске гимназије која је била јединствена, која је постојала само од 1948. до 1993. године и која је као таква вероватно неповољива, мислим да је то била једна одлична прича и да смо сви ми везани ланцима и конопцима и због тога што смо били и остали стварни пријатељи. Треба да одамо почаст свим онима који су у протеклих десет, дванаест година преминули и напустили нас. Нажалост, има их много...“, рекла је др Јованка Ластиф.

Затим су окупљени минутом ћутања

одали почаст свим бившим просветарима и ђацима наше школе. Потом је директорка наставила своју поздравну беседу, речима:

„Идемо даље и треба и даље да се дружимо, да се гледамо и поштујемо један другог. Ја се надам да ћемо данас поподне имати много доживљаја и да ћемо успети да се присетимо свих успомена које нас чине посебним. Хвала вам што сте дошли. Посебно се захваљујем Тибору Емберу који ми је помогао да се ова манифестација организује, односно Манди Биличић, која је била иницијатор целе ове приче пре дванаест година. Многи су ту заслужни, који су пре дванаест година били присутни, а данас нису, али надам се да ћемо, како време пролази, успети да превазиђемо сва та размимоилажења и да ћемо сви ми овде бити заједно. Молим вас примите од нас програм који смо вам припремили у сарадњи са Српским позориштем у Мађарској, са његовим директором Миланом Русом. Драмски уметник Стипан Ђурић изашао нам је у сусрет и допринео томе да увелича данашњу прославу. Надам се да ће још бити прилика, а сада же-

Др Јованка Ластиф и др Тибор Ембер

лим да вам најавим да ће сваких пет година бити организован Велики матурски састанак.“

Током програма, Стипан Ђурић је отпевао чувену песму Беле Церковића „Научи сине да будеш клаун“ и неколико староградских песама, уз пратњу Крунослава Агатића Киће, на хармоници. Следио је наступ Милана Руса и Тибора Ембера, који су отпевали песме Тамаша Чеха у препеву књижевника Петра Милошевића, под називом „Авала експрес“. Добром расположењу допринео је и део из представе „Бранислав Нушић - Аутобиографија“, у извођењу драмских уметника „Окрет театра“ из Београда.

„Велики матурски састанак“ настављен је у школском двористишту, уз одличну музику оркестра „Зора“, укусне плескавице, ђевапе и освежавајуће напитке. Низале су се српске, хрватске, македонске песме и вила су се кола све до раних јутарњих сати. Сви присутни су са одушевљењем најавили да ће се за пет година поново састати на „Великом матурском састанку“.

Драгомир Дујмов

ДРУШТВО

Лейе весџи из Печуја

Националне заједнице и цивилне организације добиле канцеларијски простор

Представничка тела националних заједница у Печују, као и њихове цивилне организације су, после дугог низа година стрпљивог чекања, најзад добили канцеларијски простор, и то у самом центру града.

Проблематика седишта представничких тела народности у Печују дуго времена је била на дневном реду, али се по том питању годинама ништа није догађало. Ипак, почетком ове године кренуло се са практичним проналажењем решења да националне и етничке мањине дефинитивно добију своје седиште, односно зграду у којој ће моћи да функционишу представничка тела народности у Печују и цивилне организације.

Након обнове и адаптације канцеларијског простора, који се налази одмах до зграде Градоначелничког уреда, у самом центру града, на Сечењевом тргу, носиоци пројекта, предвођени Иштваном Аутом, саветником за народности при Локалној самоуправи града Печуја, за 16. јун су

заказали свечаност поводом отварања Канцеларије за народности и цивилне организације.

У присуству бројних званица, међу којима су били и др Ержебет Шандор Салаи, заменик омбудсмана, одговорна за права националних и етничких мањина у Мађарској, Радован Горјанац, председник, као и др Милица Павлов, члан Печујске српске самоуправе, поздравни говор поводом отварања Канцеларије за народности и цивилне организације одржао је Атила Петерфи, градоначелник града Печуја, који је нагласио да народности већ дуги низ година чекају на свој простор, и додао:

„Наш циљ је да народносне самоуправе овде добију максималну подршку при свом административном раду, односно, да им обезбедимо такав

простор где ће моћи да одржавају своје седнице, језичке течајеве, па и мање приредбе. Сматрам да смо данашњим отварањем овог седишта успели да обезбедимо околности, које погодују успешном раду народносних представничких тела у Печују.”

Градоначелник Петерфи је подсетио да ће канцеларија бити отворена и за сваког Печујца, Печујкињу, наиме, она ће бити у служби сваког грађанина престонице Жупаније Барања, у циљу формирања сложене и успешне заједнице.

„Искрено се надам да ће ово здање постати својеврсни заједнички простор заједнице. Биће то место где ће се срести Печујци, који ће заједнички радити за свој вољени град!” – нагласио је на крају свог говора Атила Петерфи, градоначелник града Печуја.

Присутнима се обратио и Иштван Аут, саветник за народности при Локалној самоуправи града Печуја, који је изразио задовољство што је дошло до отварања канцеларијског простора за народности. Он је изразио наду да ће народности убудуће на овом месту моћи да представе све културне вредности којима располажу, па и заједничке! „Свесни смо, поготово данас, важности одржавања веза, упознавања једних са другима и бољег међусобног разумевања. Ово здање представља нови простор за представљање народности!”

Марта Кунст, посланик града, саветник за цивилне организације при локалној самоуправи Печуја је, говорећи о бројчаности цивилних организација, нагласила важност пружања подршке цивилној сфери. Она је нагласила да ће цивилне организације убудуће управо у канцеларији моћи добити помоћ при изради пријава за

конкурсе, а нови центар имаће и друге услужне делатности.

Након поздравних говора, уследио је културни програм, у којем су наступили полазници печујске Уметничке школе „Ласло Агочи”, Ђерђ Развањ, песник јерменске националности, који живи у Печују, а отворена је и изложба под насловом „13 главних градова Јерменије”.

Народности у Печују су, дакле, већ узеле на употребу и попуниле садржајем нови простор. Након Јермена, у јулу ће се представити српска народност. Како нас је информисао Радован Горјанац, председник Самоуправе Срба у Печују, 16. јула је у плану отварање изложбе „Српске цркве у Барањи”, аутора Стевана Поповића, као и промовисање богатства и раскоши српског фолклора. Биће то, свакако, још један празник за народности и прилика да се српска култура и заједница у Печују представе у најбољем светлу.

Предраг Мандић

Нови Сенџиван

Незадовољство због неуспелих конкурсних пројеката

Ниједан од пет конкурсних пројеката новосентиванских Срба, поднетих надлежним државним телима, није уродио плодом, укључујући и пројекат везан за финансирање радова на обнови друштвених просторија.

У седишту представничког тела Срба у Новом Сентивану одржана је седница месне Српске самоуправе, којом је председавала Теодора Крунић Дунаи, а на дневном реду заседања нашли су се конкурси, предстојећи програми и тачка „разно”.

У оквиру прве тачке, председница Дунаи је присутне информисала о судбини конкурса који су били поднети код Фонда „Бетлен Габор”. Нажалост, ниједан од четири конкурса у ССНС није уродио плодом, а неповољна одлука била је донета и у вези са пријавом на конкурс, везаном за инвестиционе, реконструкционе радове на обнови зграда, клупских просторија и седишта народности.

Услед ових негативних резултата, у правом часу је стигла вест о позитивном решењу Самоуправе Срба у Мађарској, која је одобрила молбу новосентиванских Срба. Средства су била тражена за достојно обележавање Велике Госпојине, храмовне славе, која се сваке године приређује 28. августа.

На седници, чланови ССНС су донели одлуке и у вези са материјалном помоћи за учешће деце у раду разних кампова у Мађарској.

У оквиру форума разговарало се и о обележавању црквених празника. Посебна пажња била је посвећена Ивањдану. Наиме, Срби у Новом Сентивану су спремни да оживе старе обичаје, везане за плетење ивањског цвећа. Они старији, спремни су да младима пренесу искуство везања за плетење, а ако све буде ишло по плану, ова традиција ће оживети 3. јула.

Разговор је вођен и у вези учешћа на црквено-народном сабору, у манастиру Грабовац, који ће се ове године одржати 18. јула.

Приликом заседања, разговарало се и о празновању храмовне славе Велике Госпојине. Детаљније о прослави патрона новосентиванске светиње разговараће се почетком августа, када ће се одржати наредна седница представничког тела Срба у овом селу.

П. М.

Планови Срба у Мохачу

Наставак реновирања друштвених просторија и обнове крстова

У Мохачу ће бити настављени радови на адаптацији зграда и просторија у Улици Коршош бр. 4, где се налази центар мохачких Срба, а такође и на крсним знамењима. У циљу обнове крстова, Српска самоуправа у Мохачу је конкурисала код Фонда „Бетлен Габор“ и за ту намену добила 650.000 форинти.

ске просторије и зграда поред ње.

Самоуправа Срба у Мохачу је захваљујући успешним конкурсима код Фонда „Бетлен Габор“ пуно тога изменила у Српском клубу, центру окупљања месних Срба и њихових пријатеља и симпатизера. Омиљена клупска просторија добила је потпуно ново рухо, изнутра и споља, а и поједине зграде у суседству су обновљене.

Клуб је, такође, опремљен новим намештајем и свако, ко закорачи у објект, стиче утисак да ће овај центар окупљања, након обнове, још више привлачити не само

досадашње чланове и посетиоце, већ и нове.

Активисти Српског клуба су веома нестрпљиви и једва чекају да се поново састану и друже. Пандемија вируса корона је онемогућила одржавање бројних приредаба и у популарном Српском клубу. Чланови са нестрпљењем очекују почетак програмске сезоне, у којој ће се, према плановима, наћи традиционалне манифестације, али и нове.

Са друге стране, када говоримо о извођачким пословима, у Мохачу ће се наставити радови, не само на адаптацији зграда и просторија у Улици Коршош бр. 4, где се налази центар мохачких Срба, већ и на крсним знамењима.

Самоуправа Срба у Мохачу је успешно конкурисала код Фонда „Габор Бетлен“ за обнову крсног знамења и добила 650.000 форинти. Од тих средстава, како нас је информисала Зорица Степанов, потпредседница ССМ, биће обновљена чак два крста - Часни крст на српском православном гробљу, као и крсно знамење које се налази у порти српске православне цркве посвећене Духовима.

Оба крста заслужила су обнову, јер је време учинило своје.

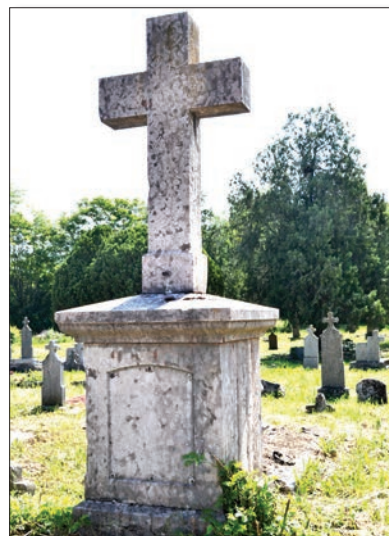
Радује вест да ће се радови наставити и у клубу, пошто је путем кон-

курса добијено милион форинти за обнову трпезарије и кухиње.

У Мохачу предстоји радно лето, обојено културним програмима, а одржаће се и Музички табор, који ће окупити младе и талентоване свираче у граду на обали Дунава.

П. М.

Српске судбине током револуције 1848/1849. године (6)

Узавреле речи пештанске омладине

Сава Вилински пожур у Текелијанум. „Пантеон“ беше потпуно празан. Затекао је само времешног надзорника Суботу Младеновића.

Млади Вашвари је наставио свој ватрени говор: „Браћо, престанимо да се подсмевамо и да вређамо Италијане и Чехе! Сви смо ми братски народи! Будемо ли разједињени и надаље ћемо бити слаби. Но, будемо ли уједињени, бићемо чврсти, јаки и несаломиви! Будемо ли ујединили своје снаге, ако се Мађари, Италијани, Чеси, Пољаци и Аустријанци здушно сложе, питам ја вас кога ће тад Метерних регрутовати и послати на нас да нас заустави? Када се наши народи братски загрле, занима ме каква је то сила која ће успети да нас сломи и порази! Живело братство наших народа! Пружимо искрено своју десницу суседним народима и потрудимо се да сви скупа кренемо у остварење заједничког нам светог циља! Наш циљ је исти! И непријатељ нам је такође исти! Против тог заједничког душманина водимо рат до потпуне победе! Најважнији политички принцип Аустрије одвајкада беше: *Divide et vinces*, то јест, Подели, па победи! А то, у ствари, значи: Разједини братске нације! Браћо! То је та страховна девиза

која представља одговор на загонетку која никада до сада није отворено изречена: Због чега Аустрија од памтивека распирује мржњу међу народима? Моћ аустријске тираније престаће тек када се пред народима разоткрије та ужасна и помно чувана тајна. Куцнуо је час да наши народи схвате, да јасно виде како је та бездушна тиранија изазивала и потпиривала крваве братоубилачке ратове. Нашим народима треба да буде јасно да их је тај деспотизам, попут неког слепог оруђа, на најужаснији начин злоупотребљавао и искоришћавао! Доле Метерних! Доле тиранија!”

Тешка звона откуцаше подне. Демонстранти пођоше да обедују и да бар мало предахну.

Сава Вилински пожур у Текелијанум. „Пантеон“ беше потпуно празан. Затекао је само времешног надзорника Суботу Младеновића.

- Ди су сви нестали? Не знате куд су очли Ђорђевић и Марковић? - забринуту га упита Вилински.

- Та, знаће га шумска мати! - одговори мирним тоном надзорник, па настави да пуши дугачку лулу.

Узбуђени Сава страсно му је говорио о митингу, о ватреним говорима и будницама. Младеновић га спокојно саслуша, па одмахнувши руком прозбори: „Еј, тешко ногама под лудом главом!”

Вилински разочарано пође у правцу популарне гостионице „Код ловачког рога“, то раскошно троспратно здање на углу улица Мала Ђуприја и Златна рука. Успут наврати у гостионицу „Бела лађа“ и у кафану „Рај“, која се налазила тик поред ње. Оба ова локала беху омиљена стетишта српских, грчких, цинцарских трговаца и студената. Вилински ту угледа

вође српске омладине у Пешти и Будиму: медицинара Јована Ђорђевића, јуристу и песника Лазара Марковића, у друштву са студентом права и композитором Павлом Поповићем, учеником сликарства Јованом Ву-

летићем, и медицинаром Константином Ивановићем.

Сава није био текелијанац. Његов отац беше имућан трговац. Становао је у гостионици „Код ловачког рога”.

Текелијанци су управо жустро расправљали о догађајима.

- Метерних је протеран из Беча!
- Света алијанса је очла у очин!
- Све је узбуркано!
- Куцнуо је час слободе!
- Живица Француска!
- Ја мислим да све ово неће на добро изаћи...

- Што очајаваш, мој брате љубезни?
- Мани га! Увек је таки био. Јову вадан свакојаке црне мисли салећеду. (...)

Драгомир Дујмов

Текелијанум (старо здање)

ФЕЛТОН

Продукт идеологије који је нездрав за људско мишљење

Одавно један правни акт није изазвао толико негодовање стручне јавности као недавно проглашени Закон о родној равноправности који регулише и употребу појединих речи и израза у српском језику. Критички тонови се углавном односе на оне чланове закона којима се прописује обавезна употреба родно осетљивог језика у органима јавне власти, уџбеницима и наставном процесу, као и у медијима. Лингвисти кажу да они нису консултовани приликом припреме и усвајања закона и упозоравају на штету коју он наноси српском језику.

Весна Ломпар

Негодовањем против Закона о родној равноправности први се огласио Одбор за стандардизацију српског језика САНУ. Највећи део њихових примедби тиче се дела о родно сензитивном језику, тј. творбе именица женског рода на основу именица мушког рода. Како су истакли, тиме се нарушава структура српског језика и спроводи језички инжењеринг. Законодавцима су замерили што у вези са овим питањима нису консултовали филологе и стручна тела која се баве овом материјом.

Саопштењем у сличном тону огласила се и Матица српска. Овај текст потписом је подржало више од 30 академика и универзитетских професора, Институт за српски језик САНУ, Катедра за српски језик Учитељског факултета Универзитета у Београду,

Филолошки факултет БУ (катедре за Српску књижевност са јужнословенским књижевностима и Српски језик са јужнословенским језицима), Филозофски факултет Нови Сад, Одсеци за српски језик и лингвистику и за српску књижевност, Департман за србистику Филозофског факултета у Нишу, сродне катедре и одсеци на високошколским установама у Крагујевцу, Косовској Митровици, Сомбору, Новом Пазару, Ужицу. Саопштење Матице српске, поименице и потписом, подржало је и више од 200 студената српског језика и књижевности из Новог Сада, Београда, Крагујевца и Ниша.

Истовремено, Адвокатска канцеларија „Радић“ из Београда саопштила је да ће поднети Уставном суду иницијативу за оцену уставности овог закона. Спорним одредбама сматрају

ИДЕОЛОШКИ КОМЕСАРИ У ЛИНГВИСТИЦИ

„Ми тренутно видимо да оних који су – могу слободно да кажем – политички и идеолошки комесари у струци, сада нигде нема, а ако се и појаве заступају становишта идеологије, а не лингвистике и науке о српском језику. С друге стране, неупоредиво већински део струке истог је мишљења које ми овде заступамо. Људи су разумели да је ово прекретница за нашу струку, у којој се уводи, без нашег знања и без наше сагласности, вербални деликт, и то треба нагласити, и уводи се цензура, и то је потпуно јасно. Видимо екстремна схватања која се екстремно захтевају од свих. Имамо суњавање или искључивање већ постојећих права којима располаже читава једна нација у погледу употребе језика. Намеће се да свим особама женског пола, значи и онима које то не желе, у дипломи мора да пише 'докторица' или 'докторка', 'професорка', 'инжењерка'... Извините, где је ту слобода, где је демократски избор? Остала је само законска присила. А иза свега стоји идеологија, која није здрава за људско мишљење и није здрава за људске односе. Ствара се, у ствари, нетолеранција“, каже професор Виктор Савић.

језике у нашој земљи или само на српски језик? Ако се односи на све језике који имају статус службеног, онда се поставља следеће питање: одакле неком право да интервенише у језичку структуру мађарског, румунског, албанског или било којег другог

Исидора Бјелаковић

увођење појмова „род“ и „родно осетљив језик“.

Весна Ломпар, професор морфологије савременог српског језика на Филолошком факултету у Београду, председник Друштва за српски језик и књижевност и специјалиста за граматичке категорије каже да су се до недавно, када је пандемија ковида 19 била у јеку, сви позивали на струку.

– С правом је то чињено, јер у таквим ситуацијама сасвим је у реду да се уважава мишљење експерата. У случају Закона о употреби родно осетљивог језика струка уопште није била питана, па се стиче утисак да се власт позива на струку само када јој то одговара. Као што је у једној одлуци Одбора за стандардизацију српског језика већ поменуто, на овај начин се апсолутно банализује језичка теорија. Српска православна црква не треба да буде стављена у улогу арбитра у оним питањима у којима пресудну реч треба да имају научни и стручни кругови, нити она треба да поднесе терет који припада појединцима и институцијама чија је улога превасходно везана за језичка питања.

Исидора Бјелаковић, професор Филозофског факултета у Новом Саду, секретар Одељења за књижевност и језик Матице српске, специјалиста за развој терминологије у српском језику, слаже се са професорком Ломпар и наглашава да лингвистика, односно србистика, нема ништа против Закона о родној равноправности:

– Међутим, приликом његовог доношења начињена је озбиљна процедурална грешка – нико из струке није консултован, а донет је пропис који садржи обавезујуће елементе који се доносе на употребу „родно осетљивог језика“. Када се доноси закон чији је један од битних елемената родно осетљиви језик, иза тога треба да стоји тим уже струке, састављен од експерата који се баве дериватологијом, семантиком, синтаксом, лексикологијом... Једно од кључних питања које се намеће приликом читања овог закона јесте питање идентитета „родно сензитивног језика“. Да ли се овај закон односи на све службене

језика који има статус службеног у Републици Србији, а чије се матично подручје налази изван њених граница? Ако се пак Закон односи само на српски језик, онда је сасвим јасно да говоримо о дискриминацији. Домаћа лингвистика фокусирана је тренутно на српски језик, али ако је реч о родно сензитивном језику уопште, онда то треба да има исте реперкусије и на остале службене језике у овој земљи. О томе нико не говори. А то јесте велико питање.

Јованка Радић, научни саветник и руководиоца Старословенистичког одсека Института за српски језик САНУ, специјалиста за механизам моције рода у српском језику истиче:

– Када се говори о томе имамо ли или немамо нешто против Закона, мислим да не бисмо смели себи одузети право да о њему судимо. Посебно о оном што већ у његовом називу стоји, о појму „род“. Закон се тиче људи као друштвених бића, људског рода. Логички је неприхватљиво да се род дели на родове. Људи су се као друштвена бића делили на народе или „језике“, и на сталеже, а ови на „мушкиње“ и „женскиње“, што могу бити класе, никако родове. Кад су полне разлике скривене или нама небитне, врсту не делимо на мушко и женско – нпр. врана, гавран, верверица. У језику се због само једне разлике никад не прави нова реч; ако је разлика системска, изражава се граматичким средствима или подразумева. Апсурд је да се једнако вреднована професија дели на „родове“, нпр. психолози и психолошкиње. Шта тиме кажемо – да њихова професионална делатност зависи од пола, као код парова глумац и глумица, кошаркаш и кошаркашица? Донет је Закон о равноправности полова, и то је било у реду. Жене су у прошлости биле друштвено подређене, нешто од тога је по инерцији опстало, и то се мора сузбијати законским средствима. А која је сврха Закона о родној равноправности и конструкта званог род? Да се разлике изведене из пола, дакле из оног што је нужно двочлано, представе као „род“ и тиме створи простор за увођење нових „родова“? Кажу да је

НАРУШЕНА ТВОРБЕНА СТРУКТУРА ЈЕЗИКА

„Како ћемо, по новом закону, именовати женску особу која обавља посао одељењског старешине? Таквих случајева има заиста много. Или, узмемо примере ових парова: филолог/филолошкиња, социолог/социолошкиња, педагог/педагошкиња, андрагог/андрагошкиња... Они нису настали аналогично зато што уопште нису у питању исти творбени типови, основа није иста. Наставак -киња у наведеним примерима није додаван на мушки род као што то мора да се гради када ви правите фемининатив, него на придевску основу: психолошки, социолошки... Дакле, нарушава се творбена структура српског језика, није у складу са његовим дериватолошким нормама. Између осталог је то један од одговора на оне популистичке текстове у којима се упире прст у Одбор за стандардизацију српског језика, коме се поставља питање - зашто може слушкиња и дворкиња, а не може психолошкиња и социолошкиња? Па не може зато што те речи нису настале истим творбеним моделима. Да оставимо по страни измишљене речи у овом приручнику, попут дрводеларка, испоручица, паедодонтисткиња, репараторка намештаја... Или рецимо, брусачица стакала. Заклепа бих се да је у питању нека машина за брушење”, истиче Ана Мацановић

поред мушкараца и жена већ конструисано преко 70 „родова”. Сматрам да ће став о овом закону заузети сви који имају појмовни систем. Имам утисак да они који су спремни да то прихвате – не говорим о онима који нам то намећу, него о онима који се томе лако приклањају – имају појмовни систем који није чврсто структуриран. Не можемо оперисати појмом „вук” ако стално мислимо на вука и вучицу. Кад каже „ено вука”, нико не помисли на пол. Тако је и с професијама – ако у виду имамо професионалност, аутоматски занемарујемо полност. Лична имена не чине део општег лексичког фонда, и нису део појмовног система, управо зато што се доследно деле на мушка и женска. Ко води рачуна о разлици мушко – женско, тај је на нивоу комплексног мишљења; језик детета, које све до стања пуне индивидуализације повлачи ту разлику, само је споља једнак језику интелектуално зрелих особа. Тек кад будемо у стању да ту и њој сличне разлике почнемо занемаривати, ми полако прелазимо на појмовно мишљење. А Закон инсистира на томе да се „родно сензитиван језик” примени у наставним средствима? Зашто? Да се разлика мушко – женско цементира?

Виктор Савић, професор историјске морфологије српског језика на Филолошком факултету у Београду и виши научни сарадник Института за српски језик САНУ каже да овде имамо вештачки успостављену корелацију између граматичког и нечега што би се условно могло назвати природним родом.

- Такозвани граматички род, који је обухваћен законом, лингвистички је конструкт. Род као граматичка категорија не постоји у свим језицима света, па не постоји ни у свим језицима којима говоре грађани Србије. Самим тим, овај закон је у старту дискриминаторан, јер се може односити само на језике који познају род. Језици који познају ову категорију, нужно морају имати макар два некаква рода, да би постојала минимална опозиција. На пример, то може бити живо и неживо. Неки језици могу да развију чак и до 20 родова. Али то нема везе са овим такозваним друштвеним родовима који се сада појављују. На делу је идеолошко учтивање у лингвистичку материју. Прича о роду, прво, не одговара лингвистички као науци уопште, зато што се не може изводити закључак само на основу једног језичког система. И, што је још горе, на основу површног познавања једног језичког система. Друго, ни у једном језичком систему не постоји стриктна корелација између језичке материје и стварности. То је прва лекција из Увода у општу лингвистику, чије незнање сада демонстрирају законодавци. А и они који су им дошпатавали – не знају ову материју. Језик и мишљење су раздвојене појаве, испољавају се на различитим равнима. Нема поклапања као по калупу, већ постоји врло суптилно пресликавање које, заправо, има дуго историјско трајање кроз процес сталног мењања. Ово што сада видимо јесте буквализам и механистичко прекрајање језичког система. Заобиђена је не само струка него органи струке, па са тог становишта овај закон мора да

Јованка Радић

падне. И да се на томе не заврши. Они нама дугују извињење. Не само лингвистици и српском језику него читавом народу у овој земљи. И још једно важно питање: где су у овом случају Министарство културе и Министарство просвете? Јер овде се непосредно залази и у њихову надлежност.

Ана Мацановић, научни сарадник на Лексикографском одсеку Института за српски језик САНУ подсећа да је на сајту Владе Републике Србије доступна публикација „Приручник за употребу родно осетљивог језика”, коју су пре две године заједнички објавили Координационо тело за родну равноправност Владе Републике Србије и Агенција Уједињених нација за родну равноправност и оснаживање жена.

- Аутори су две даме, а према биографијама на крају документа, једна је по струци социолог и докторанд на Факултету политичких наука, а друга је докторанд на Српској књижевности. Ово истичем због тога што се питам какве су њихове лингвистичке компетенције, пре свега дериватолошке и нормативистичке, будући да пишу приручник о „родно осетљивом језику”. Осврнула бих се на садржину текста документа, који се, да напоменем, са сајта Владе Србије може преузети само у латиничној верзији, иако сви знамо да је ћирилица једино службено писмо. Свакако би ваљало, када говоримо о „родно осетљивом језику”, обратити пажњу на смернице и препоруке за избегавање сексистичких и стереотипних израза попут

„женска посла”, „прво, па мушко”, као и на упутства за избегавање квалификовања мушког и женског пола у такозваним стереотипним улогама, пре свега када се обраћамо деци. На пример, „дечаци су храбри”, „девојчице су лепе”, или, обраћате се дечаку и кажете му „немој да плачеш, то раде девојчице”... Коришћењем оваквих примера ми деци шаљемо поруку да су неприхватљиви неки видови понашања, засновани на разлици у полу. Такође, овај приручник истиче да треба престати са употребом стереотипних представа о одређеним групама људи, како у усменој тако и у писаној комуникацији, попут предрасуда у вези са припадницима националних мањина. Мислим на изразе попут „циганска посла”, „босанска буква” и све сличне који вређају читаве групе људи, које доприносе њиховој дискриминацији. Међутим, у Приручнику је и обиље погрешних и нетачних тврдњи које се тичу граматике и лексике српског језика. Цитирам: „У нашем језику постоје три граматичка рода: мушки, женски и средњи. Наставци за мушки род су -е, -о или сугласник”. На основу ове тврдње ми се с правом можемо запитати: ког су онда рода именице попут интервју, табу, хаику, рандеву, какаду, такси, рагби, дерби, алиби, зомби, хоби? Такође, не можете тврдити да се именице мушког рода завршавају на сугласник, то би значило да имамо 25 различитих наставака – оне се завршавају нултом морфемом, односно нултим наставком - истиче госпођа Мацановић. ■

Виктор Савић

Ана Мацановић

НЕВЕН

Традиционалне свечаности на Тргу ружа

Већина осмака наставља школовање у Српској гимназији

Свечаност поводом растанка од ученика осмог разреда, у Српској основној школи „Никола Тесла“ одржана је 15. јуна, последњег дана наставе. Као и ранијих година, школски ходник је и тога дана био украшен свежим цвећем, што је допринело свечаном расположењу. Истога дана, у тој установи је свечано окончана ова школска година.

Затим је уручила дипломе и поклон-књиге. Мира Јакшић, Сара Симоновић, Лана Чукић, Александар Ђинчић и Тиса Васиљевић награђени су за одлично учење и примерно понашање, а Урош Анђелић, Милош Миловановић, Тамаш Конц, Иринго Рац-Кајтар и Еден Бенковић за осмогодишње школовање у будимпештан-

основној школи, колегијуму, гимназији и библиотеци „Никола Тесла“ завршена је ова, по много чему и специфична школска година. Пандемија је допринела томе да после двомесечне редовне школске наставе, просветне раднике и ђаке натера на наставу на даљину. Срећом, педагози и ученици били су већ угодани, па тако овај облик наставе није представљао велику потешкоћу. Редовна настава за основце почела је 19. априла 2021. године, док су гимназијалци на то морали да чекају све до 10. маја.

Свечаност завршетка школске године почела је у дворишту школе, интонирањем српске и мађарске химне. Уследиле су рецитације основца нижих разреда на српском и мађарском језику, а окупљенима се потом краћом беседом директорка школе, др Јованка Ластих. Она је подсетила да смо иза себе оставили једну веома необичну и ванредну школску годину. Посебно је истакла да су ове генерације деце биле оштећене због пандемије. Иако је настава била успешна, ипак су ове године изостали многи заједнички доживљаји, бројне манифестације и лепо тренуци дружења.

Истовремено је изразила наду да ће околности следеће године бити срећније, да више неће бити ванредних услова и да се неће морати прелазити на дигиталну наставу.

„Учинићемо све како бисмо надокнадили оно што је ове године због пандемије изостало. Преко лета се чувајте, да нам се сви вратите живи и здрави! Не претерујте ни у чему. Запамтите све оно што је било добро ове школске године, а заборавите што пре све оно што је било лоше“, поручила је, поред осталог, др Јованка Ластих.

Затим су ученици, предвођени својим разредним старешинама, пошли у разреде где су им подељена сведочанства.

Драгомир Дујмов

Тачно у 15 часова, у Српској школи „Никола Тесла“ у Будимпешти, зачуло се школско звонце, а потом су се зачуле неизоставне мелодије „Гаудеамус игитур“ и „Збогом школо наша“. На челу слављеника, деветнаесторо ђака, била је њихова разредна Енике Матаи, у друштву Кристијана Енгија и Наташе Кривокапић. Ученици седмог разреда, на челу са својом разредном Јеленом Мудрић, креативно осмишљеним програмом умногоме су улепшали школску свечаност опраштања најстаријих ђака Српске основне школе на Тргу ружа. Цвећем су били украшени школски ходник и наставничка канцеларија.

Осмаци су на самом почетку продефиловали ходником, где су провели дане раног детињства, док је свечаност приређена на школском дворишту. На самом почетку пригодног програма интонирана је српска, а потом и мађарска национална химна. Затим су слављенике, руководство, наставнике и родитеље, на српском и мађарском језику, поздравили наратори, Сара Дахан и Немања Недељковић.

Поздравни говор ђака у име ђака седмог разреда прочитали су Теодора Почуча на српском и Милош Јакшић на мађарском језику. Одмах затим, седмаци су приказали и своју интересантну и лепо увежбану сценску игру. Био је то скуп хумористичких детаља и несташлука из живота основаца у нашој школи. Иза тога следиле су рецитације на оба језика, у извођењу Ива Маровића и Ченге Ђене.

Од школских ђачких дана, у име осмака, опростили су се Ана Мила-

динов на мађарском и Матеја Чанић на српском језику.

„Желели бисмо да се захвалимо родитељима, у име целог разреда, који су били увек ту за нас. Много сте нам помогли протеклих година. Постали сте велики део наше мале заједнице. Ваша неизмерна љубав и подршка давала нам је снагу да пребродимо сваку препреку“, рекли су, поред осталог, млади говорници.

Слављенике је поздравила и директорка школе др Јованка Ластих. Она је нагласила да ће већина осмака своје школовање наставити у Српској гимназији и изразила своје задовољство због те чињенице. Осталима, који су се одлучили за неку другу средњу школу, поручила је да и тамо буду најбољи и да с поносом представљају српску заједницу. Истовремено, директорка је изразила наду да следећа година неће бити ванредна због пандемије корона вируса, као што је била ова која је управо завршена. Осмацима је, потом, скренула пажњу да ће у гимназији они бити најмлађи и истовремено их подстакла на добро учење и активност.

ској Српској основној школи „Никола Тесла“.

На самом крају свечаности пуштени су балони, а осмаци су изненадили присутне својим рецитацијама, песмама захвалности и веома симпатичним додатним опраштајним програмом. Том приликом уручени су поклони осмог разреда директорки др Јованки Ластих, заменици директора за основну школу Анити Вуковић и разредном старешини Енике Матаи, као и њеним помоћницима.

Истога дана, у Српском забавишту,

Ойрашћање предшколаца у Ловри

НЕВЕН

Ђачки програм као захвалност за безбрижно детињство

У низу веселих и безбрижних дана детињства, проведених у Српском забавишту у Ловри, 10. јуна 2021. године, освануо је крај васпитне године, дан опраштања предшколаца. За све је овај дан био посебно свечан и један је од најлепших дана у години, како за предшколце, тако и за њихове васпитаче и родитеље. То је врхунац радне године, врхунац једног дивног дружења.

Двориште је било прелепо украшено и пуно гостију. У свечаном програму своје учешће је узело 12 малишана старије групе. Шесторо будућих првака, у септембру, седа у школске клупе.

- Весела деца, обучена у народне ношње, својом игром, ритмичким покретима, песмама и рецитацијама, које су припремили са својим васпитачима, пробудили су радост и изма-

мили осмехе на лицима својих родитеља, бака, дека и осталих гостију, који су се одазвали позиву. Будући прваци, који у септембру седају у школске клупе, рецитацијама и песмама: „Другарство“, „Довиђења драги васпитачи“, „Школа ме зове“, захвалили су се за срећне дане и живот без брига, проведен у забавишту, који ће

заменили школа и торба пуна књига и обавеза - изјавила је за наш лист васпитачица Милица Алексов.

Оно што ће деци свакако највише остати у сећању јесу управо њихове васпитачице, које су им, уз бригу и чување, пружале сигурност и трудиле се да у сваком тренутку деца буду срећна и задовољна.

На самом крају приредбе, Милица Алексов је предшколцима предала пригодне поклоне и торбицу, пожелела им срећно одрастање у школи и да буду добри, марљиви ђаци.

СНН

Српска школа у Батањи

Пригодним програмима улепшан крај школске године

У жељи да деци приреде незабораван Дечји дан, просветари из Српске основне школе у Батањи осмислили су богате програме својим малишанима последњих дана у школи. Први у реду је био Спортски дан. Већ у јутарњим часовима, малишани су пристизали у школу спортски обучени, где су добили мајице са амблемом школе и кренули да се разврставају по групама.

По целој Батањи су се налазиле станице, на којима су их чекали наставници са одређеним задацима. Распоредени у мешовите групе, у којима су старији ученици добили и додатни задатак да брину о својим млађим другарима, кренули су да осва-

јају станице. Скакање у цаку на градском игралишту, решавање загонетки на базену, сакупљање лоптица у градском парку, решавање математичких задатака, бацање карика и друго, били су само неки од задатака, који су се тог дана нашли пред њима.

Поред такмичарског духа који је владао, смеха је било на претек, код ученика и наставника. Награде су биле фабатке, школски новац, које су малишани трошили на Вашару, претпоследњег школског дана. После добро обављеног посла и освајања свих станица, чекало их је раслађење у школском дворишту - сладолед. Познати хит „Јерусалема“, који већ месецима кружи по свету и не оставља никог равнодушним, одигран је тог дана и у школском дворишту у Батањској двојезишној српској основној школи и забавишту. Ученици и наставници су плесали у истом ритму уз ову снажну мелодију, која је као грозница захватила цео свет.

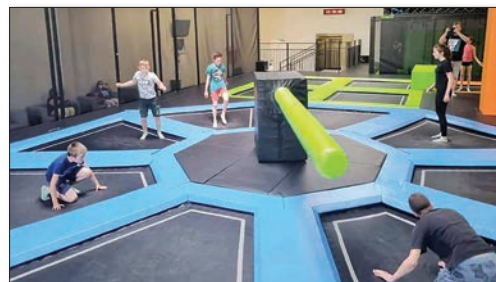
Претпоследњег дана одржан је Фабатка вашар, који већ дуго година има веома велики успех међу малишанима. Они су донели своје старе, досадне играчке, у добром стању, а

зауврат су могли свој новац да потроше на „нове“ играчке, које су се нашле на вашару. Последњег дана школе стигли су им гости, уметници из Србије.

Шаренолики програм је кренуо позоришном представом за децу „Витамини здрави фини“. Представа је ауторски рад глумца - луткара, Цветина Аничића. Настала је као један занимљив час о здравој исхрани. Деци се допао овај шашави кувар, који у својој волшебној кухињи кува најздравија јела. Цветин је након представе деци одржао једну луткарску радионицу, где су деца могла да покажу своју креативност приликом израде лутака од чарапе.

На ред су стигли Ана Врбашки и Марко Дињашки, чланови групе Alice in WonderBand, а такође и брачни пар, који више од двадесет година живи на обронцима Фрушке горе, извођачи који се баве занимљивом техником телесних перкусија. Музику изводе искључиво телом и гласом. Док певају, они скакућу и пуцају прстима, лупкају ногама о под, или рукама о бутине. Са децом су учили основне елементе телесне музике уз познате хитове за децу и одрасле.

За крај су оставили концерт „Летеће гитаре“, кантауратора Бранимира Росића, кога малишани из Батање обожавају. Чим су га угледали почели су да пе-

вају његов хит „Диносаурус“. Он у Батањи гостује већ четврти пут презентујући своје стваралаштво за најмлађе.

По реакцијама малишана можемо да закључимо да су уживали у музицирању овог аутора за децу. Након садржајног завршетка године малишани су кренули на дуго очекивани летњи распуст, кога ће обележити бројни кампови. Неки су већ на Балатону, на језичком кампу, док други очекују српски камп фолклора, који ће се одржати почетком јула у Батањи.

С. Ђ.

НЕВЕН

Манифестација „Дан деце“ у Печују

Радост за најмлађе са југа Мађарске и њихове другаре из Хрватске

У дворишту Регионалног центра печујских Срба, односно месног црквено-општинског комплекса, одржана је манифестација „Дан деце“, у организацији Печујско-барањског српског удружења, Српске самоуправе и тамошње Српске православне црквене општине.

Иако се „Дан деце“ сваке године обележава последње недеље у мају, организатори ове манифестације још раније су довели одлуку да приредбу реализују 12. јуна. Разлог померања датума била је прослава храмовне славе Св. Андроника и Јуније у Печују, која је одржана 30. маја, тј. последње недеље у петом месецу.

Што се тиче другог викенда у јуну, весело је било на дворишту печујског црквено-општинског комплекса, где је за најмлађе, пре свега из Печуја и околине, као и за децу из Двора, са подручја Баније, у Хрватској, која су допутовала на позив Печујаца, била постављена трамбулина, а малишани су могли да играју стони фудбал, као и да сликају на стаклу, у чему им је помогао Милан Ђурић, сликар и графичар, председник Удружења уметника „Круг“.

Ипак, сва деца су се највише обрадовала глумцима Студија за анимирање и забаву деце „Жељко Веселко“ из Новог Сада, који су извели представу „Јова Змај долази на чај“.

Деца су уживала у комаду новосадских децих аниматора. Предвођени Жељком Веселком и Танцом

Наранцом, они су у наставак суботњег преподнева унели опуштеношћу, шалу, веселе тренутке у редове малишана.

У једном моменту, они су реч предали госпођи Мирјани Олујић, дожупану Сисачко-мословачке жупаније, вођи осамнаесточлане делегације из Републике Хрватске, коју су, поред Маријана Јаносевића, председника подбора Српског културног друштва „Просвјета“ из Двора, чинила, пре свега, деца и мајке са територије погођене земљотресом.

Дугогодишња активисткиња српске заједнице, потпредседница СДСС-а Сисачко-мословачке жупаније и председница Вијећа српске националне мањине града Сиска и руководица Актива жена Самосталне српске демократске странке, обратила се домаћинима, захвалила на позиву, као и на хуманитарној помоћи, коју су Печујци у два наврата одвезли у најпогођеније пределе Сисачко-мословачке жупаније.

„Помоћ Срба из Мађарске у земљотресу страдалом становништву Баније, била је драгоценост“ – подвукла је Мирјана Олујић, која је говорила и о културној активности Срба, која се

остварује у склопу Српског културног друштва „Просвјета“. „Ми смо културно организовани кроз Српско културно друштво „Просвјета“, кроз подборе широм Хрватске, па тако и у Двору. Наша деца, овде, имају жељу да се представе оним, чиме су се већ у неколико наврата представила широм Хрватске, а то је богат културно-умјетнички програм“.

Пошто је дружење домаћина и гостију било заиста на врхунцу, до посебног представљања деце из Хрватске у ношњама није дошло, али су

више ми се свиђао возић и купање. Волим да се купам. Добро нам је било у Печују и волео бих да дођем и други пут.“

зато Невенка Бела Зечевић и Милка Грчић присутнима отпевале једну лепу замишљену песму.

Уследио је заједнички ручак, а деца су се посебно обрадовала пицама и хладним соковима, као и палачинкама, за које се побринуо Андреј Сајл. Ручак за родитеље обезбедиле су породице Кашанин из Липове, Соколовић из Мађарбоје и Бачванин из Шиклоша. Током поподнева настављено је дружење уз песму и игру, а гостима из Хрватске обезбеђено је и разгледање града Печуја возићем.

Сутрадан, у недељу, малишани из Двора на Уни су, заједно са њиховим пратиоцима, боравили на базенима купалишта у Шиклошу. Уживали су у купању, као и у добром сладоледу.

„Дан деце“ за малишане из Печуја и околине, као и за децу из Хрватске, остао је у лепом сећању. Осмогодишњи Лазар Миличић из Двора, у Хрватској, био је одушевљен боравком у Печују: „Лепо ми је било. Нај-

Десетогодишња Мирна Кашанин из Удвара овако је сумирала своје утиске: „Добро сам се осећала. Играли смо се, гледали комад, сликали на стаклу. Уживала сам! Било би добро када би чешће било оваквих дана!“

Постоји жеља деце за оваквим, или сличним окупљањима, на којима се деца друже, забављају и проводе забаван дан у друштву својих родитеља. Суботња приредба – „Дан деце, породични дан“ је ове недеље, за децу из Двора, у Хрватској управо је била таква манифестација, весела, опуштена и незаборавна. Тој атмосфери за памћење умногоме су допринели и суфинансијери приредбе: Самоуправа Срба у Мађарској, Самоуправа Срба 13. будимпештанског кварта, Самоуправа Срба у Мохачу, Самоуправа Срба у Липови, Самоуправа Срба у Шиклошу, „Thermal Spa“ у Шиклошу, на челу са директором Драганом Зорићем, као и Самоуправа Срба у Печују.

П. М.

КОНКУРС ЗА ПОСАО КЊИГОВОЂЕ

Канцеларија Самоуправе Срба у Мађарској - ССМ (Ул. Микше Фалка бр 3, 1055 Будимпешта) објављује конкурс за пријем у радни однос једне особе у пуном радном времену.

Опис позиције: књиговођа билансиста - статус јавног (државног) службеника

Опис посла:

- Књижење улазних и излазних фактура (ЕПЕР и РЛБ програми)
- Контрање и књижење улазних и излазних фактура трошкова
- Контрање и књижење извода банака и осталих општих налога
- Контрола благајне
- Вођење аналитичких евиденција
- Обављање других сличних послова по налогу руководиоца

Услови: добро познавање програма (MS Office, Excel) и рада на рачунару, диплома средњег или вишег стручног усмерења, док знање српског језика није услов, али представља предност.

Исплата личног дохотка и премија врши се према Закону о државним службеницима број СХСХ из 2011. године.

Пријаве за посао кандидати могу слати на следеће адресе електронске поште: ssm@t-online.hu; szoo.intezmenyei@gmail.com

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ВИДОВДАНА

Будимпешта – Сентандреја

28. јун 2021.

10:00 – Храм Св. великомученика Георгија у Будимпешти Св. литургија, а потом помен Св. кнезу Лазару и косовским мученицима

14:00 – Некадашња палата деспота Стефана Лазаревића у Будиму (Ул. Орсагхаз бр. 9)
Полагање венаца код спомен-плоче уз пригодни програм
Наступају: хор „Св. Серафим Саровски“ и уметници Српског позоришта у Мађарској

17:00 – Саборни храм у Сентандреји
Вечерње

18:00 – Спомен-крст цара Лазара у Сентандреји (Трг Цара Лазара)
Помен кнезу Лазару и косовским јунацима; полагање венаца и наставак обележавања Видовдана
Наступају: Хор „Св. Серафим Саровски“, чланови Српског позоришта у Мађарској, певачки дует из Београда и Бранка Башић, уз музичку пратњу Слободана Вертећиха

*

Видовдански читалачки маратон '21

У портама светих храмова, уз учешће уметника Српског позоришта у Мађарској и хора „Св. Серафим Саровски“:

9:00 Ловра, 10:00 Српски Ковин, 11:00 Чип,
12:00 Бата, 16:00 Калаз, 17:00 Чобанац

Организатори:

Српска самоуправа у Будимпешти, Самоуправа Срба у Мађарској, Српско позориште у Мађарској, Културни и медијски центар „Српски венац“, Српска самоуправа у Сентандреји, Удружење Српски форум, Српски културни клуб у Будимпешти, Српски клуб у Сентандреји, Српски институт, српске мањинске самоуправе I, IX, XIV и XIX кварта Будимпеште, у сарадњи са Епархијом будимском

Храм Св. великомученика Георгија у Будимпешти

РАСПОРЕД БОГОСЛУЖЕЊА ЗА ЈУН 2021.

26.06. субота – Вечерње	18.00 ч.
27.06. недеља – Св. ЛИТУРГИЈА	10.00 ч.
27.06. недеља – Вечерње	18.00 ч.
28.06. понедељак – Свети кнез Лазар и Свети мученици – Видовдан	
Св. ЛИТУРГИЈА	10.00 ч.

Јушрење се служи сваког дана у 8:00 часова

TERRA TRAVEL

Terra Travel, Gračanička 16
11000 Beograd, Srbija
+381 11 2632-921; +381 11 630-1591
Dežurni telefon: +381 64 802-6680
Telefon u Budimpešti: +36705047240
info@terratravel.rs | www.terratravel.rs

Minibus prevoz "Od vrata do vrata"

Dnevni prevoz na relacijama:
Beograd - Budimpešta - Beograd
Beograd - Beč - Beograd
Beograd - Zagreb - Beograd
Beograd - Slovenija (svi gradovi) - Beograd
Beograd - Istara (svi gradovi) - Beograd

scan and find more

/agencijaTerraTravel

/TerraTravelRS

Ове седмице издвајамо следеће мултимедијалне садржаје:

Дечји дан у Српској основној школи у Батањи

Завршна свечаност Српске школе у Будимпешти

Програм у Српском забавишту у Ловри

Наступи Лене Ембер у Градској кући у Мохачу

Прилог „Српског венца“ са свечаности у Мохачу

Аутор рубрике: Владимир Марковић

*Напомена: гафички QR код можете скенирати било којом апликацијом са QR читачем (QR reader) или употребом сервиса Гугл сочиво (Google Lens)

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

СРБСКЕ

НАРОДНЕ НОВИНЕ.

www.snnovine.com

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ – Лист Срба у Мађарској ♦ Издавач: Српско културно и медијско предузеће (ДОО-Кфт) ♦ За издавача: Зорица Јурковић Ембер ♦ Главни и одговорни уредник: др Драган Јаковљевић ♦ Финансијер: Министарство за људске ресурсе Мађарске (Emberi Erőforrások Minisztériuma, Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.) ♦ Фотоуредник: Иван Јакишић ♦ Седиште редакције: Nagymező u. 49, 1065 Budapest ♦ Поштанска адреса: Szerb Országos Önkormányzat, Szerb Hetilap, Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ♦ Имејл уредништва: snnbudimpesta@gmail.com ♦ Web: www.snnovine.com ♦ Графички њелом листа: Тибор Фуксел ♦ За штампању Szédesűkör Bt: Ференц Ибош ♦ Текстуалне прилоге и фотографије примамо искључиво у електронској форми. Уредништво задржава право лекторске обраде и скраћивања текстова у складу са расположивим новинским простором. ♦ СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ су 2013. године награђене угледним друштвеним признањем – ВЕЛИКОМ ПЛАКЕТОМ УДРУЖЕЊА КЊИЖЕВНИКА СРБИЈЕ, за објективно и правовремено информисање, неговање српског језика и ћирилице и јачање веза српске заједнице у Мађарској са матичном државом Србијом и Удружењем књижевника Србије. ♦ HU ISSN 2061-0238

ДУХОВНОСТ

Прослава Сјасовдана у Бремену

Домаћини пријатно изненађени великим бројем гостију

У Бремену, пограничном насељу у Барањи, 10. јуна достојно је прослављена храмовна слава – Спасовдан. Месна српска православна црква, посвећена Вазнесењу Христовом, саграђена 1754-1755. године, била је тога дана пуна верника. Сви они су дошли на позив Анђелке Марић, старатеља светиње и Vere Вуковић-Рот, председнице мађарској Српске самоуправе, која је притекла у помоћ јединој Српкињи у Бремену, у организацији прославе патрона светог храма.

У присуству тридесетак српских православних верника и иновernih, међу којима се налазила и Вера Пејић Сутор, председница Самоуправе Срба у Мађарској, Свету литургију служили су: је-

реј Милан Ерић, парох печујски, који је и администратор бременске парохије и протођакон Андраш Штријк.

Из склопа славског богослужења није изостао ни свечани чин резања славског колача и благосиљања кољива. Кумовали су чланови Печујско-барањског српског удружења предвођени аутором овог извештаја, у својству председника цивилне организације, и Зорицом Степанов, која се побринула за колач и кољиво.

На крају Свете литургије, јереј Милан Ерић је одржао свечану славску беседу у којој је говорио о Вазнесењу Христовом, важности хришћанског васпитања деце у духу светосавског српског православања, а истакао је и значај међусобног

поштовања и толеранције. Администратор бременске парохије се захвалио мештанима, иновернима, који из године у годину долазе на прославу заштитника светог храма и својим присуством одају пошту древној светињи и старатељу цркве, куми славе Анђелки Марић.

Он је речи захвалности упутио је и месним властима, Локалној самоуправи Бремена, чији руководиоци су се потрудили да светиња за празник заштитника буде улепшана. Наиме, црепови, које је ветар подигао, враћени су на своје место, па се на крову сада не могу видети канали кроз које би киша могла да продре. Такође, покошена је трава у порти и подигнут је такозвани зелени мобилни зид, како се не би видела депонија смећа, која је „изникла“ у комшилуку светиње, против чијег власника су локалне власти покренуле поступке.

Анђелка Марић била је пријатно изненађена бројем присутних на ово-

годишњој спасовданској храмовној слави у Бремену: „Ни помислила нисам да ће нас оволико бити. Срећна сам. Било је заиста лепо! А, и црква нам је лепа, Самоуправа је помогла и због тога им хвала!“

Славска литургија приведена је крају послужењем у цркви, да би затим агапе уследио у једном од угоститељских објеката насеља. Верници су се дружили, ћаскали, а на моменат им се придружио и начелник насеља Ференц Тејс. Он је поздравио јереја Милана Ерића, пароха печујског, и истакао наду да ће се у догледном времену састати, како би разговарали о могућностима конкурса за реконструкцију светиње. Такође, постоји жеља да црква буде чешће отворена, јер би учесници ћачких екскурзија желели да се упознају са историјатом и лепотама бременске српске православне богомоље.

Спасовданска храмовна слава у Бремену је потрајала, а за добар штимунг и право славско весеље побринуо се оркестар „Покладе“ из Мохача. Храмовну славу у Бремену суфинансирали су Кабинет премијера Мађарске и Фонд „Бетлен Габор“.

П. М.

Свечаност у Мохачу

Почаст за заштитнике гробљанске капеле

На територији Епархије будимске само једна српска православна светиња је посвећена Светом цару Константину и царици Јелени – гробљанска капела у Мохачу. Сваке године, 3. јуна, на дан црквеног празника, овде се окупљају Срби из мађарског дела Барање како би одали почаст једном од највећих хришћанских светитеља, који је Ми-

ланским едиктом 313. дао хришћанима слободу вере и окончао њихов прогон. Почаст одају и његовој мајци, Светој Јелени, која је била велика хришћанка и добротворка. Он је пронашла Часни крст, сазидала цркву Васкресења на Голготи и многе друге цркве у Светој земљи.

Нажалост, из године у годину, све је мањи број верника у Барањи који

долазе у ову светињу у Мохачу, а ове године тај процес је настављен. У капели, на мохачком српском православном гробљу, свету литургију у присуству скромног броја верника служио је протонамесник Јован Бибић, парох сантовачки, администратор мохачке парохије.

Наравно, ни ово славско богослу-

„Нажалост, све нас је мање. Опада број Срба у Мохачу. Ми, старији, док можемо негујемо славске традиције, међутим, проблем је што млади нису толико заинтересовани. Они имају своје путеве, област интересовања. Данас су већ друга времена. Нема више оних окупљања, као што је некада било“, рекла нам је кума славе,

жење није протекло без резања славског колача и благосиљања кољива. Кумовале су парохијанке, Милица Балатинац Бубрег и Зорица Степанов. На крају Свете литургије, пригодним поздравним речима верницима се обратио протонамесник Јован Бибић, који се захвалио свима што су дошли да одају почаст патронима капеле.

Милица Балатинац Бубрег.

Након Свете литургије, Зорица Степанов, председница мохачке Српске читаонице и потпредседница месне Српске самоуправе је свима који су присуствовали прослави заштитника гробљанске капеле, поделила колач и кољиво.

П. М.

